

Nationaal Archief
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Nummer Toegang: 2.13.201

**Inventaris van het archief van de
Commissie voor Dienstweigering,
1921-1940**

H.E.M. Mettes

Nationaal Archief, Den Haag 2008

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	7
De verwerving van het archief.....	7
Inhoud en structuur van het archief.....	8
Selectie en vernietiging.....	8
Verwant materiaal.....	9
Beschikbaarheid van kopieën.....	9
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	11

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

Ministerie van Defensie: Commissie voor Dienstweigering

Archiefbloknummer:

D106

Omvang:

10 inventarisnummer(s); 0,30 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

Commissie voor Dienstweigering

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Het archief bevat onder meer stukken betreffende de installatie en samenstelling van de commissie en stukken betreffende de Nederlandse Dienstweigeringwet en dienstweigeringswetten in het buitenland. Verder de vergadernotulen met daarin de verslagen van het horen van gewetensbezwaarden die een verzoek tot vrijstelling hadden ingediend. Daarnaast bevat het archief documentatie.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, Ministerie van Defensie: Commissie voor Dienstweigering, nummer toegang 2.13.201, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Def / Cie. Dienstweigering, 2.13.201, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

In 1923 werd de Wet betreffende de dienstweigering gepubliceerd.¹ Deze wet regelde hoe gewetensbezwaarden tegen de vervulling van militaire dienstplicht vrijstelling van deze plicht kon verkrijgen. Nadat men een verzoekschrift hiertoe had ingediend werd de verzoeker opgeroepen te verschijnen voor een commissie² die de minister van Oorlog adviseerde inzake de beslissing op genoemd verzoek. De vergadernotulen van de commissie bevatten de verslagen van het horen van betrokken dienstweigeraars. De commissie bestond uit drie personen, ondersteund door een secretaris en was samengesteld uit leden van de rechterlijke macht (voorzitter en lid) en het departement van Oorlog (lid en secretaris).

Als criterium om voor erkenning in aanmerking te komen stelde de wet: Betrokkene dient onoverkomelijke bezwaren te hebben tegen het doden van mensen.

De door de minister ingestelde commissie bestond uit personen 'uit het maatschappelijk leven', die verplicht waren iedere verzoeker te horen. Hoewel het advies dat de commissie uitbracht niet bindend was, werd het vrijwel altijd door de minister opgevolgd.

Ten aanzien van de opheffing van de commissie zijn - mogelijk i.v.m. het uitbreken van de 2e Wereldoorlog - geen stukken gevonden.

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Het archief is bij de opheffing van het Semi-statisch archief van het Ministerie van Defensie in 1993 overgedragen aan het Centraal Archiefdepot.

De omvang van het archief bij de overdracht is 0,25 strekkende meter.

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Overbrenging van een overheidsarchief

1 Staatsblad 1923, nummer 357.

2 Ingesteld bij KB van 20 mei 1924, Staatsblad 71.

Inhoud en structuur van het archief

SELECTIE EN VERNIETIGING

Bij de bewerking zijn er behoudens enige dubbelen geen archiefbescheiden uit dit archief vernietigd.

Verwant materiaal***BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN***

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

**BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN
ARCHIEFBESTANDDELEN**

1	Verslag van de installatie van de commissie.
1923
In tweevoud.	1 stuk
2	Overzichten van aantallen strafzaken wegens dienstweigering.
1923	1 omslag
3	Stukken betreffende de benoeming en het ontslag van de
voorzitter en leden van de commissie.
1924, 1931-1932, 1934, 1936, 1938	1 omslag
4-6	Notulen van de vergaderingen.
1924-1940	3 omslagen
4	1924-1932	
5	1933-1936	
6	1937-1940	
7	Stukken betreffende de werking van de Dienstweigeringswet en de
verslaggeving daarvan aan het parlement.
1926, 1928-1930, 1932, 1934-1935, 1938	1 omslag
8	Stukken betreffende buitenlandse dienstweigeringswetten.
1921, 1923-1924	1 omslag
9	Verzoekschrift van - de zich noemende - Commissie van
voorlichting inzake de dienstweigeringswet.
1929	1 omslag
10	Documentatie inzake dienstweigering.
1922, 1930-1931	1 omslag